
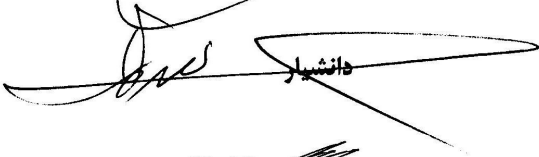
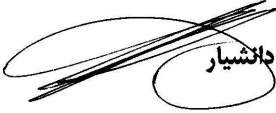
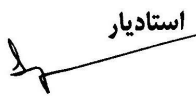

سورة

تائیدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان نامه آقای علیرضا صادقی تحت عنوان بررسی عوامل مؤثر در طراحی شهری محورهای دید شاخص شهری - نمونه موردی: محور بصری خیابان کریم خان زند شیراز را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنها برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند.

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱- استاد راهنما	دکتر محمد رضا پورجعفر	دانشیار	
۲- استاد مشاور	دکتر علی اکبر تقوایی	دانشیار	
۳- نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر محمد رضا بمانیان	دانشیار	
۴- استاد ناظر	دکتر سید عبدالهادی دانشپور	استادیار	
۵- استاد ناظر	دکتر محمد رضا بمانیان	دانشیار	

آئین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاستهای پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می‌باشد ولی حقوق معنوی پدیدآورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تأیید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می‌باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم‌افزار و یا آثار ویژه (اتری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده‌ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته‌ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آئین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تأیید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب دانشجوی رشته واردی سال تحصیلی مقطع دانشکده متعهد می‌شوم کلیه نکات مندرج در آئین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته‌های علمی مستخرج از پایان‌نامه/ رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آئین‌نامه فوق‌الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می‌دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هرگونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله براساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هرگونه اعتراض را از خود سلب نمودم.» ۸۷/۱۵/۱۸

امضاء:

تاریخ: ۱۳۸۹/۰۸/۰۸

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته

دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم/جناب آقای دکتر

مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر و مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر

از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه

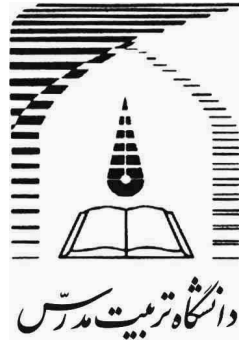
مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب می رضه ساری دانشجوی رشته طراحی گرافیک مقطع ارشد

تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: مبین رضه ساری

تاریخ و امضاء: ۱۳۸۶/۰۶/۲۸

دانشکده هنر و معماری

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته: طراحی شهری

عنوان پایان نامه:

بررسی عوامل موثر بر طراحی شهری محورهای دید شاخص شهری

نمونه موردی: محور بصری خیابان کریم خان زند شیراز

نام دانشجو:

علی رضا صادقی

استاد راهنما:

دکتر محمد رضا پورجعفر

استاد مشاور

دکتر علی اکبر تقوایی

تیر ماه ۱۳۸۹

کل این تحقیق، جرعه‌ای بیش نیست و بلکه
جرعه‌ای از یک جرعه. آه از دست زمان، توان و
بردباری ما. (آرنه‌هایم رودولف، ۱۳۸۶)

به یاد پدرم تقدیم به مادرم

به نام خداوند جان آفرین / حکیم سخن در زبان آفرین
خداوند بخشنده دستگیر / کریم خطا بخش پوزش پذیر
عزیزی که هرگز درش سربتافت / به هر در که شد هیچ عزت نیافت

- سپاس بیکران خداوند عز و جل را، که این بنده هر چه دارد به واسطه لطف و کرم ذات اقدس اوست. از دست و زبان که برآید کز عهده شکرش به در آید
- سپاس بیکران تقدیم به خانواده عزیزم که همواره مشوق و پشتیبان من بوده‌اند. به ویژه مادرم که گرمی دعای خیر او را، همواره در زندگی‌ام حس کرده‌ام.
- سپاس بیکران و ویژه تقدیم به استاد راهنمای فرهیخته و عالیقدرم، جناب آقای دکتر محمدرضا پور-جعفر و استاد مشاور زاهد و فرزانه‌ام، جناب آقای دکتر علی اکبر تقوایی که در طول دوران تحصیل و به خصوص در طی مراحل این تحقیق، بسیار از ایشان آموختم و از همراهی، همفکری و مصاحبت با ایشان بهره‌های فراوان بردم. امیدوارم بتوانم در آینده گوشه‌ای از الطاف این دو بزرگوار را جبران نمایم.
- سپاس بیکران تقدیم به اساتید بزرگوارم در دانشکده هنر و معماری دانشگاه تربیت مدرس تهران که همواره به شاگردی ایشان افتخار کرده و هیچگاه الطاف و نیکی رفتار و گفتارشان را فراموش نخواهم کرد. به ویژه اساتید گرامی، جناب آقای دکتر محمدرضا بمانیان، جناب آقای دکتر محمود نصیری-انصاری، جناب آقای دکتر مجتبی انصاری و جناب آقای دکتر مجتبی رفیعیان.
- سپاس بیکران تقدیم به دوستان عزیزی که هر یک به نوعی در فرآیند انجام دادن این پژوهش، نگارنده را همراهی کرده‌اند. خانم‌ها فریال احمدی، نفیسه گلستانی، نازنین غفاری، زهرا میرمطهری، آسیه قاسمی، عاطفه محمدیان و گالیا حیدریان و آقایان هادی محمودی نژاد، محمد ولاشجردی، محمد سالاری، سلمان جلالی فر، زاهد یوسفی، محمد زارع‌نیا، سعید معزی، رحمان آذری نجف‌آبادی، امیر سمیاری و مجتبی ملکیان.
- همچنین مراتب امتنان فراوان و ویژه خود را از جناب آقای دکتر مهدی خاک‌زند، مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی معماری و شهرسازی وزارت مسکن و شهرسازی و آرشینو اسناد سازمان مسکن و شهرسازی استان فارس، به واسطه کمک شایان توجه ایشان در پیشبرد این پژوهش اعلام می‌کنم.

چکیده

به نظر می‌رسد امروزه قابلیت ذاتی ادراک بصری تا حدودی در شهروندان پژمرده شده است. چرا که عمل دیدن به معنای دریافت الگوهای ساختاری بامعناست، نه ثبت مکانیکی اجزا و عناصر. این امر هم به عدم آشنایی شهروندان با اصول ابتدایی ادراک بصری و هم به عدم وجود الگوهای ساختاری با معنا در محیط وابسته است. در واقع عدم وجود الگوهای ساختاری با معنا و نظام بصری مشخص و در عین حال انعطاف پذیر و متناسب با زمینه در بسیاری از شهرها، موجب بروز اغتشاشات بصری شده است. محصول این اغتشاشات بصری، پیچیدگی جهت‌یابی شهروندان در شهرهای بزرگ است. تاثیر این اغتشاشات بر روح و روان شهروندان از یک سو و تاثیر آن بر عملکرد نامطلوب شهرها از سوی دیگر، سبب‌ساز گسست پیوند معنایی و رابطه شناختی- ادراکی بین شهر و ساکنین آن شده است.

در این زمینه نگارنده بر این باور است که شناخت، ساماندهی و طراحی هدفمند محورهای دید به سوی ارزش‌های بصری، به عنوان انگاره‌ای از منظر شهری، نقشی غیر قابل انکار در سازماندهی بصری و ارتقا کیفیت محیط و به تبع اینها هویت بخشی به محیط و ایجاد تصویر ذهنی مطلوب از آن در ذهن شهروندان دارد. از اینرو در این پایان‌نامه به تدقیق جایگاه محور دید در فرآیند بهبود کیفیت زندگی شهروندان، در مبانی نظری طراحی شهری و در تعامل میان انسان و محیط پرداخته شده و اصول جهانشمول حاکم بر طراحی هدفمند محورهای دید و فرآیند و ضوابط عام طراحی شهری محورهای دید شاخص شهری ارائه شده است. همچنین با معرفی و تحلیل خیابان کریم خان زند، به عنوان یکی از عناصر عمده استخوان‌بندی اصلی شهر شیراز، اصول جهانشمول ارائه شده، در قالب راهکارهای طراحی شهری محور دید کریم خان زند شیراز به کار گرفته شده است. در فرآیند پژوهش، این پایان‌نامه از روش‌های تحقیق توصیفی-تحلیلی، تطبیقی و موردی و شیوه‌های تحقیق مرور متون، منابع و اسناد تصویری، مشاهده و شبیه‌سازی بهره گرفته است.

کلید واژه

ادراک بصری، مؤلفه بصری-زیباشناختی منظر شهری، محور دید، ارتقا کیفیت محیط، خیابان کریم خان زند شیراز

فهرست مطالب

فصل اول : کلیات تحقیق

- ۱-۱- مقدمه ۱
- ۲-۱- بیان مساله و سوالات تحقیق ۴
- ۳-۱- ضرورت انجام تحقیق ۵
- ۴-۱- اهداف تحقیق ۶
- ۵-۱- فرضیات تحقیق ۷
- ۶-۱- روش تحقیق و ابزار جمع آوری اطلاعات ۸
- ۷-۱- مراحل انجام تحقیق ۸
- ۸-۱- پیشینه تحقیق ۹
- ۹-۱- مشکلات و محدودیتهای انجام تحقیق ۱۱

فصل دوم : مفاهیم بنیادین، چارچوب مفهومی و رویکردهای نظری تحقیق

- ۱-۲- مقدمه ۱۲
- ۲-۲- مؤلفه ها و ادراک بصری : خصوصیت، محتوا و ساختار ۱۳
- ۱-۲-۲- خصوصیات فیزیولوژیک حس بینایی انسان ۱۳
- ۲-۲-۲- ارتباطات و پیام بصری ۱۶
- ۳-۲-۲- عناصر پایه بصری ۲۰
- ۱-۳-۲-۲- نقطه ۲۱
- ۲-۳-۲-۲- خط ۲۲
- ۳-۳-۲-۲- سطح ۲۳
- ۴-۳-۲-۲- حجم ۲۴
- ۴-۲-۲- کیفیت و چگونگی عناصر بصری ۲۵
- ۵-۲-۲- ادراک بصری ۲۷
- ۱-۵-۲-۲- گشتالت ۳۰
- ۲-۵-۲-۲- ثبات ادراک بصری و ادراک عمق ۳۵
- ۳-۲- مؤلفه ها و ادراک بصری در طراحی شهری ۳۷

۳۷	۱-۳-۲ طراحی شهری: مفاهیم، گرایشها و ضرورتها
۴۳	۲-۳-۲ آلودگی بصری در طراحی شهری
۴۵	۳-۳-۲ مولفه های بصری زیبانشناختی در طراحی شهری
۵۰	۴-۳-۲ ادراک بصری در طراحی شهری
۵۳	۵-۳-۲ منظر شهری
۵۶	۶-۳-۲ نظام بصری
۵۷	۱-۶-۳-۲ عناصر نظام بصری
۵۹	۲-۶-۳-۲ کیفیت روابط بین عناصر در نظام بصری
۶۲	۷-۳-۲ دیدها و چشم اندازهها
۶۲	۱-۷-۳-۲ مفاهیم
۶۵	۲-۷-۳-۲ اجزا تشکیل دهنده دیدها و چشم اندازهها
۶۵	۱-۲-۷-۳-۲ مکان دریافت دید مطلوب (مکان دید یا مکان نگریستن)
۶۵	۲-۲-۷-۳-۲ نقطه ارزیابی
۶۶	۳-۲-۷-۳-۲ نقطه دید
۶۶	۴-۲-۷-۳-۲ چشم اندازههای حفاظت شده Protected vista
	۳-۷-۳-۲ ارزیابی بصری کیفی تاثیر توسعه جدید بر چشم اندازهها Qualitative Visual
۶۸	Assessment
۷۱	۴-۲ محورهای دید: مفاهیم و ریشه ها
۷۱	۱-۴-۲ تعاریف محور دید
۷۴	۲-۴-۲ خاستگاه تاریخی محور دید
۷۶	۳-۴-۲ جایگاه محور دید در مبانی نظری طراحی شهری
۸۰	۳-۴-۲ محور دید و جایگاه آن در مدیریت و مطالعات بصری شهری
۸۲	۴-۴-۲ سلسله مراتب محورهای دید
۸۵	۵-۴-۲ هویت و شناسایی محور دید
۸۸	۶-۴-۲ نقاط کانونی و عنصر پایانی در محور دید
۹۰	۷-۴-۲ ابنیه با ارزش به عنوان عنصر پایانی محور دید
۹۳	۸-۴-۲ بدنه های سازنده محور دید

۵-۲ جمع بندی ۹۴

فصل سوم : بازخوانی تجارب جهانی استفاده از محور دید در سازماندهی بصری و ارتقا

کیفیت محیط

۱-۳ مقدمه ۹۷

۲-۳ نقش محورهای دید در سازماندهی بصری شهرها..... ۹۷

۳-۳ نقش محورهای دید در سازماندهی بصری فضاهای عمومی شهری ۱۱۷

۴-۳ معرفی محورهای دید شاخص جهان ۱۲۰

۱-۴-۳ محورهای دید در شهر رم قرن ۱۶ میلادی (Rome of Sixtus V) ۱۲۱

۲-۴-۳ محور دید میدان کاپیتول (Capitol Piazza) ۱۲۲

۳-۴-۳ محور دید میدان سن پیتر (Piazza St Peter) ۱۲۲

۵-۴-۳ محور دید ورسای (Versailles) ۱۲۳

۶-۴-۳ محور دید نانسی (Nancy – Nanceivm) ۱۲۳

۷-۴-۳ محور دید شانزه لیزه (Champs Elysees) ۱۲۴

۸-۴-۳ محور دید واشنگتن دی سی (Washangton D.C) ۱۲۵

۹-۴-۳ محور دید راج پث دهلی نو (Raj Path) ۱۲۵

۱۰-۴-۳ محور دید پیروزی بخارست (Victoria Socialismolui) ۱۲۷

۵-۳ اصول و معیارهای حاکم بر طراحی هدفمند محورهای دید شاخص شهری ۱۲۷

۶-۳ تاثیر ساماندهی محورهای دید در ارتقا کیفیت محیط ۱۳۴

۱-۶-۳ کیفیت محیط و مولفه های آن در طراحی شهری ۱۳۵

۲-۶-۳ دیدها و چشم اندازها در مولفه های کیفیت محیط ۱۳۹

۳-۶-۳ تاثیر ساماندهی محورهای دید در ارتقا کیفیت محیط ۱۴۱

۴-۶-۳ بازخوانی تجارب انگلستان ۱۴۳

۷-۳ جمع بندی ۱۴۷

فصل چهارم : معرفی و سنجش وضعیت محدوده مورد مطالعه: خیابان کریم خان زند شیراز

۱-۴ مقدمه ۱۵۲

- ۲-۴ شرایط اقلیمی - زیست محیطی شهر شیراز ۱۵۳
- ۳-۴ استخوانبندی اصلی شهر شیراز در دوره‌های مختلف تاریخی ۱۵۵
- ۱-۳-۴ استخوانبندی اصلی شهر شیراز در دوره دیلمیان ۱۵۶
- ۲-۳-۴ استخوانبندی اصلی شهر شیراز در دوره صفاریان ۱۵۷
- ۳-۳-۴ استخوانبندی اصلی شهر شیراز در دوره آل بویه ۱۵۸
- ۴-۳-۴ استخوانبندی اصلی شهر شیراز در دوره اتابکان ۱۵۸
- ۵-۳-۴ استخوانبندی اصلی شهر شیراز در زمان بعد از اتابکان ۱۶۰
- ۶-۳-۴ استخوانبندی اصلی شهر شیراز در دوره صفویه ۱۶۰
- ۷-۳-۴ استخوانبندی اصلی شهر شیراز در دوره زندیه ۱۶۳
- ۸-۳-۴ استخوانبندی اصلی شهر شیراز در دوره قاجاریه ۱۶۶
- ۹-۳-۴ استخوانبندی اصلی شهر شیراز در دوره پهلوی اول ۱۶۶
- ۱۰-۳-۴ ساخت اصلی شهر شیراز از ۱۳۲۰ تا امروز ۱۶۸
- ۴-۴ نقش خیابان کریم خان زند در استخوانبندی اصلی شهر در دوران معاصر ۱۷۰
- ۱-۴-۴ بررسی نقش خیابان کریم خان در عکسهای هوایی ۱۷۰
- ۲-۴-۴ نقش خیابان کریم خان زند در سازمان فضایی استخوانبندی اصلی ۱۷۴
- ۳-۴-۴ نقش خیابان کریم خان در سازمان بصری شهر شیراز ۱۷۵
- ۵-۴-۴ بررسی ویژگیهای کالبدی - عملکردی خیابان کریم خان زند ۱۷۶
- ۱-۵-۴ محدوده فعلی و چگونگی ارتباط با دیگر محورهای عمده شهر ۱۷۸
- ۲-۵-۴ موقعیت در طرح تفصیلی ۱۷۸
- ۳-۵-۴ موقعیت در طرح ساماندهی سیمای شهر شیراز ۱۸۰
- ۴-۵-۴ فعالیتهای موجود ۱۸۰
- ۵-۵-۴ کاربری زمین وضع موجود ۱۸۲
- ۶-۵-۴ کیفیت ساختمانی بناها ۱۸۳
- ۷-۵-۴ دسترسی ۱۸۵
- ۶-۴ سنجش وضعیت ویژگیهای بصری مرتبط با محورهای دید در خیابان کریم خان زند ۱۹۴
- ۷-۴ جمع بندی ۲۱۰

فصل پنجم : جمع‌بندی، نتیجه‌گیری و پیشنهادات طراحی شهری

۲۱۴ ۱-۵ جمع بندی و نتیجه گیری
۲۱۸ ۲-۵ فرآیند و ضوابط عام طراحی شهری محورهای دید شاخص شهری
۲۲۳ ۳-۵ پیشنهادات طراحی شهری محور بصری خیابان کریم خان زند شیراز
۲۵۰ فهرست منابع و مآخذ
۲۶۰ چکیده انگلیسی

فهرست جداول

جدول ۱-۲	چگونگی عناصر بصری	۲۵
جدول ۲-۲	ویژگی‌های کلی طراحی شهری	۳۸
جدول ۳-۲	تدقیق مولفه‌های زیباشناختی عینی و ذهنی از سوی نظریه پردازان طراحی شهری	۴۵
جدول ۴-۲	مولفه‌های بصری-زیباشناختی عینی و ذهنی در انگاره‌های سنجش وضعیت سایت در طراحی شهری	۴۷
جدول ۱-۳	مقایسه تطبیقی محورهای دید شاخص جهان	۱۲۶
جدول ۲-۳	قانونمندی‌های حاکم بر طراحی هدفمند محورهای دید شاخص شهری	۱۳۲
جدول ۳-۳	تعریف کیفیت محیطی از دیدگاه محققان و مجامع بین‌المللی مختلف	۱۳۶
جدول ۴-۳	مولفه‌های معطوف به لزوم ارتقا کیفیت دیدها و چشم‌اندازها در فرآیند بهبود کیفیت محیط	۱۴۰
جدول ۵-۳	قانونمندی‌های طراحی آگاهانه محورهای دید موثر بر مؤلفه‌های کیفیت محیط	۱۴۲
جدول ۶-۳	ارزیابی بصری الگوهای کالبدی فرم شهر بر اساس محورهای دید	۱۴۷
جدول ۱-۴	تغییرات عمده در ساختار فضایی شهر شیراز در دهه‌های اخیر	۱۶۹
جدول ۲-۴	تحلیل یکپارچه ویژگی‌های بصری موثر بر محورهای دید در خیابان کریم خان زند	۲۱۱
جدول ۱-۵	اهداف، راهبردها و سیاست‌های معطوف به طراحی شهری محور بصری خیابان کریم خان زند شیراز	۲۲۵
جدول ۲-۵	ضوابط و کدهای طراحی معطوف به طراحی شهری محور بصری خیابان کریم خان زند شیراز	۲۲۶

فهرست تصاویر

- شکل ۴-۱ عکس هوایی سال ۱۳۳۵ شیراز ۱۷۱
- شکل ۴-۲ عکس هوایی سال ۱۳۵۰ شیراز ۱۷۲
- شکل ۴-۳ عکس هوایی سال ۱۳۶۸ شیراز ۱۷۴
- شکل ۴-۴ تحلیل ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند ۱۹۷
- شکل ۴-۵ تحلیل ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند ۱۹۸
- شکل ۴-۶ تحلیل ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند ۱۹۹
- شکل ۴-۷ تحلیل ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند ۲۰۰
- شکل ۴-۸ تحلیل ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند ۲۰۱
- شکل ۴-۹ تحلیل ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند ۲۰۲
- شکل ۴-۱۰ تحلیل ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند ... ۲۰۳
- شکل ۴-۱۱ تحلیل ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند ... ۲۰۴
- شکل ۴-۱۲ تحلیل ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند ... ۲۰۵
- شکل ۴-۱۳ تحلیل ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند ۲۰۶
- شکل ۴-۱۴ تحلیل ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند ... ۲۰۷
- شکل ۴-۱۵ تحلیل ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند ... ۲۰۸
- شکل ۴-۱۶ تحلیل ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند ... ۲۰۹
- شکل ۴-۱۷ تحلیل یکپارچه ویژگی‌های بصری موثر بر کیفیت محورهای دید در خیابان کریم خان زند شیراز با استفاده از SWOT ۲۱۳
- شکل ۵-۱ راهبردها و سیاست‌های طراحی شهری پهنه محور بصری خیابان کریم خان زند ۲۳۳
- شکل ۵-۲ پلان شماتیک سیاست‌گذاری طراحی شهری پهنه محور بصری خیابان کریم خان زند شیراز ۲۳۴
- شکل ۵-۳ ارزیابی گزینه‌ها و انتخاب گزینه بهینه طراحی شهری پهنه محور بصری خیابان کریم خان زند ۲۳۸
- شکل ۵-۴ پلان آیزومتریک گزینه بهینه طراحی شهری پهنه محور بصری خیابان کریم خان زند ۲۳۹
- شکل ۵-۵ الگوهای نمای پیشنهادی گزینه بهینه طراحی شهری پهنه محور بصری خیابان کریم خان زند ۲۴۳
- شکل ۵-۶ الگوهای نمای پیشنهادی گزینه بهینه طراحی شهری پهنه محور بصری خیابان کریم خان زند ۲۴۴
- شکل ۵-۷ پرسپکتیوهای پیشنهادی گزینه بهینه طراحی شهری پهنه محور بصری خیابان کریم خان زند ۲۴۵

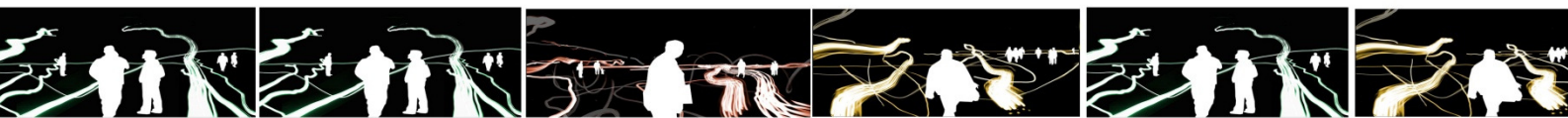
شکل ۵-۸ پرسپکتیوهای پیشنهادی گزینه بهینه طراحی شهری په‌نه محور بصری خیابان کریم خان زند ۲۴۶
شکل ۵-۹ پرسپکتیوهای پیشنهادی گزینه بهینه طراحی شهری په‌نه محور بصری خیابان کریم خان زند ۲۴۷
شکل ۵-۱۰ پرسپکتیوهای پیشنهادی گزینه بهینه طراحی شهری په‌نه محور بصری خیابان کریم خان زند ۲۴۸
شکل ۵-۱۱ پرسپکتیوهای پیشنهادی گزینه بهینه طراحی شهری په‌نه محور بصری خیابان کریم خان زند ۲۴۹

فهرست نقشه ها

نقشه ۴-۱	قدمت ابنیه در حوزه طراحی	۱۸۶
نقشه ۴-۲	تعداد طبقات در حوزه طراحی	۱۸۷
نقشه ۴-۳	دانه بندی قطعات ملکی در حوزه طراحی	۱۸۸
نقشه ۴-۴	کاربری وضع موجود در حوزه طراحی	۱۸۹
نقشه ۴-۵	موقعیت خطوط و ایستگاه‌های مترو در حوزه طراحی	۱۹۰
نقشه ۴-۶	مصالح نمای ابنیه در حوزه طراحی	۱۹۱
نقشه ۴-۷	کیفیت ابنیه در حوزه طراحی	۱۹۲
نقشه ۴-۸	نوع سازه ابنیه در حوزه طراحی	۱۹۳
نقشه ۵-۱	گزینه ۱ طراحی شهری پهنه محور بصری خیابان کریم خان زند شیراز	۲۳۵
نقشه ۵-۲	گزینه ۲ طراحی شهری پهنه محور بصری خیابان کریم خان زند شیراز	۲۳۶
نقشه ۵-۳	گزینه ۳ طراحی شهری پهنه محور بصری خیابان کریم خان زند شیراز	۲۳۷
نقشه ۵-۴	پلان استخوانبندی فضاها و همگانی و دسترسی گزینه بهینه طراحی شهری پهنه محور بصری خیابان کریم خان زند	۲۴۰
نقشه ۵-۵	پلان نظام منظر شهری گزینه بهینه طراحی شهری پهنه محور بصری خیابان کریم خان زند شیراز	۲۴۱
نقشه ۵-۶	پلان پهنه بندی کاربری اراضی گزینه بهینه طراحی شهری پهنه محور بصری خیابان کریم خان زند	۲۴۲

فهرست نمودارها

نمودار ۱-۲ پارامترهای مبین عناصر و کیفیت‌های بین عناصر در نظام بصری و رابطه آن‌ها با منظر شهری	۶۱
نمودار ۲-۲ جایگاه محور دید در مبانی نظری طراحی شهری	۷۹
نمودار ۳-۲ سلسله مراتب محورهای دید	۸۴
نمودار ۴-۲ اجزا محور دید و رابطه محورهای دید با ابنیه با ارزش به عنوان ارزش و کیفیت بصری عمده و شاخص	۹۶
نمودار ۱-۳ مؤلفه‌های کیفیت محیط در طراحی شهری	۱۳۷
نمودار ۲-۳ جایگاه محور دید در تحقق اهداف طراحی شهری و ارتقا کیفیت محیط	۱۵۱

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱ مقدمه

انسان همواره با محیط اطراف خود در رابطه و تعامل بوده و احساس، ادراک و شهود جنبه‌های مختلف آن را از راه حواس خود، به ویژه حس باصره، در دستور کار خود داشته است. محیط پیرامون انسان از عوامل و پدیده‌های طبیعی، عناصر انسان‌ساخت و محصول توسعه و رشد جوامع انسانی و کنش متقابل بین پدیده‌های طبیعی و انسان‌ساخت شکل گرفته است. در واقع انسان همواره رابطه‌ای نزدیک، مستقیم و بدون واسطه با محیط پیرامون خود داشته و در این رابطه متعامل و پویا، هم استفاده‌کننده از محیط، هم خلق‌کننده محیط و هم متاسفانه تخریب‌کننده محیط بوده است. امروزه نتایج حاصل از استفاده نامطلوب انسان از محیط طبیعی و انسان‌ساخت اطراف خود، علاوه بر مشکلات کالبدی و عملکردی، زمینه گسست پیوند معنایی - ادراکی میان انسان و شهر را بیش از پیش فراهم آورده است. از اینرو طراحی شهری به عنوان حرفه، دانش، علم و هنری که وظیفه ارتقا کیفیت محیط زیست طبیعی و مصنوع آدمی را بر عهده دارد، تلاش دارد تا با استفاده از تکنیک‌های طراحی محور و تاکید بر ترجیحات انسانی، زمینه پیوند معنایی - ادراکی میان شهر و شهروندان را فراهم آورد. در مباحث طراحی شهری و در فرآیند بهبود کیفیت محیط، ارتقا کیفیت‌های بصری - زیباشناختی عینی و ذهنی (کیفیت‌های زیباشناختی - فرمی و معنایی - ادراکی) عرصه‌های عمومی شهری از جایگاه والایی برخوردار است. همچنین شناخت، ساماندهی، طراحی آگاهانه و حفاظت از محورهای دید به سوی ارزش‌های شاخص بصری، در ارتقا کیفیت بصری-زیباشناختی عینی و ذهنی عرصه‌های عمومی شهری نقشی غیر قابل انکار دارد.